

Stari Grki so častili kar nekaj naravnih števil od 1 do 9. Med njimi prav posebno število sedem, ki so ga imeli za božansko. Božanskost tega števila je verjetno izviralo iz sedem, po bogovih imenovanih, nebesnih premičnic (Sonce, Luna, Merkur, Venera, Mars, Jupiter in Saturn), od katerih so vsaki posvetili en dan v tednu. Tako so v antiki častili sedem premičnic, sedmerico modrih mož, reko Nil z delto s sedmimi rokavi (v resnici jih ima več), sedem kreposti (pravičnost, preudarnost, zmernost, moč, vera, upanje, ljubezen), sedem osnovnih tonov v glasbi (do, re, mi, fa, so, la, ti), sedem svobodnih umetnosti (gramatika, retorika, dialektika; aritmetika, geometrija, astronomija, glasba)¹, sedem velikih gradbeniških in arhitekturnih dosežkov svoje preteklosti, itn.

Sedem čudes starega veka

Gre za sedem edinstvenih zgradb (objektov), ki jih je človek zgradil v starem veku. Kot umetniške znamenitosti so ostale simbol gradbenih in estetskih dosežkov starogrške ustvarjalne preteklosti.

O teh zgradbah so delno oziroma nepopolno pisali Herodot (5. stol. pr. n. št.), Filon Bizantinski iz Aleksandrije (3. stol. pr. n. št.), Strabon (1. stol. pr. n. št.), Diodor Sicilski (1. stol. pr. n. št.). Vendar za glavnega avtorja tako izbranih znamenitih zgradb starega veka velja starogrški pesnik *Antipater* iz Sidona v Libanonu (2. stol. pr. n. št.), ki jih je opisal in opeval v svoji pesnitvi, napisani okoli leta 140 pr. n. št.

Njegov seznam je obsegal popis naslednjih sedem zgradb:

1. Keopsova ali Velika piramida v Gizi v Egiptu (okoli 2 550 pr. n. št.; visoka **ok. 147 m**),
2. Viseči vrtovi v Babilonu (6. stol. pr. n. št. ?),
3. Ištarina vrata, to je del obzidja, v Babilonu (7./6. stol. pr. n. št.), ki so bila pozneje zamenjana z Aleksandrijskim svetilnikom (na otoku Faros pred Aleksandrijo; 3. stol. pr. n. št.; visok **ok. 130 m**),

¹ *Sedem svobodnih umetnosti* je pojem, ki je sicer nastal šele leta 415. Označuje tri stopnje govorne umetnosti (trivium – prvi trije predmeti) in štiri stopnje umetnosti, povezane z znanjem o številih (kvadrivium – ostali štirje predmeti). Skupaj sestavljajo celokupno človeško znanje, vedenje. Vseh sedem predmetov so poučevali v starogrških filozofskih šolah. Pa še rahla šala. Vseh odprtih v glavi je – sedem. Preštejte jih.

Svetilnik pred Aleksandrijo ali Faroški svetilnik.

- 4.** Artemidin tempelj v Efezu v Joniji, Turčija (8./7. stol. pr. n. št.; visok **ok. 17 m**),
- 5.** Zevsov kip v Olimpiji (5. stol. pr. n. št.; visok **ok. 13 m**),
- 6.** Mavzolova grobnica oziroma Mavzolej v Halikarnasu, Turčija (4. stol. pr. n. št.; višina **ok. 45 m**) in
- 7.** Rodoški kolos (3. stol. pr. n. št.; višina kipa grškega sončnega boga Helija **ok. 33 m**).

Ta seznam se je ohranil do danes. V oklepaju sta navedena približni čas izgradnje objekta in njegova višina. Napisano je samo v vednost, da se vidi, kako so stari Grki znali vsestransko uporabiti in častiti število 7.

Seveda so bili znani še drugi sezname sedmero čudes starega veka. Vendar je navedeni daleč najbolj znan. Kot zanimivost povejmo, da so 7. 7. 2007 (dobro pogledjte strukturo datuma!) v Lizboni na Portugalskem razglasili sedem novih čudes sveta. Izbor je potekal po internetu in telefonu. Skoraj 100 milijonov glasovalcev se je odločalo med 21. finalisti in v novi seznam so se uvrstili: piramida Chichen Itza (Mehika), kamniti kip Kristusa Odrešenika (Brazilija),

Kitajski zid (Kitajska), Machu Picchu (Peru), Petra (Jordanija), Rimski kolosej (Italija) in Tadž Mahal (Indija).

Piramida Chichen Itza v Mehiki.

Prihodnjič izračunamo, do kam se je na morje videlo z vrha Faroškega svetilnika ali, koliko so bile oddaljene ladje, da so ponoči mornarji z njih opazili svetlobo (ogelj) na vrhu svetilnika. Je prav zanimiva mala raziskovalna naloga za osnovnošolce tretjega triletja.

Kranj – Zlato Polje, 30. september 2018

Majo Prosen